

ခေါင်းဆောင်များအတွက် စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း

နိဒါန်း

မည်သည့်အလုပ်မဆို သူ့နေရာနှင့်သူ စွန့်စားမှုရှိသည်။ စစ်ဗိုလ်စစ်သားအလုပ်သည် စွန့်စားမှု ပိုရှိသော အလုပ်ဖြစ်သည်။ စွန့်စားမှုလုံးဝမပါရှိသောအလုပ်သာ လုပ်လိုသည်ဟုဆိုပါလျှင် လက်ဖျံပေါ်၌ နားနေသော ခြင်တစ်ကောင်ကိုပင် ရိုက်ဖြစ်မည်မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရိုက်လိုက်သော ခြင်ကောင်လွတ်သွားခဲ့သော် အသားနာသည်သာ အဖတ်တင်မည်။ ရည်မှန်းချက်ဆုံးရှုံးမှုနှင့်အတူ နစ်နာမှုခံစားရပါလိမ့်မည်။

ဤသို့ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသောရည်မှန်းချက်ဆုံးရှုံးမှု၊ သို့မဟုတ် အနုတ်လက္ခဏာ အကျိုးသက်ရောက်မှု နှင့် ဆိုးဝါးသောအခြေအနေဖြစ်ပေါ်နိုင်မှုတို့ကို သိရှိထားခြင်းကိုပင် စွန့်စားမှု (Risk) ရှိသည်ဟု ခေါ်ဆို ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

စွန့်စားမှုကိုစီမံခန့်ခွဲတတ်ရန် အရေးကြီးပုံ

အသေးအမွှားကိစ္စများတွင်ပင် စွန့်စားမှုရှိသည်ဟုဆိုပါလျှင် ကြီးလေးသောလုပ်ငန်းတာဝန်ကြီး များကိုထမ်းဆောင်နေရသူများအတွက် အလုပ်ကိုဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အကျိုးသက်ရောက် မှု သို့မဟုတ် စွန့်စားမှုကို ထည့်မတွက်တော့ဘဲ ကောင်းမည်ထင်ရာကို တစ်လမ်းသွား မျက်စိစုံမှိတ် လုပ်ကြမလား။ စမ်းတဝါးဝါး မဝံ့မရဲ၊ တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ် လုပ်ကြမလား။ စုံမှိတ်လုပ်ကြမည့် သူများ သည် အမြင်တိုသောနလပိန်းတုံး အလောင်းအစားသမားများဖြစ်ကြသည်။

အလုပ်ကို မဝံ့မရဲလုပ်ကြမည့်သူများသည် ထမင်းရည်ပူလာလျှာလွဲ၊ သူရဲဘောနည်းသော အတ္တစွဲ သမားများဖြစ်ကြသည်။ အဆင့်မြင့်ရာထူးတာဝန်များနှင့် ထိုက်တန်ကြသူများမဟုတ်ကြပါ။ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်ထက် ပို၍အရေးကြီးသော အလုပ်မရှိ။ မှန်ကန်သော ဆုံးဖြတ်ချက် ချရန်အတွက်သာ စွန့်စားမှုကို တွက်ချက်တတ်ရမည်။ တွက်ချက်စွန့်စားမှု (Calculated Risk) ဖြင့်သာ အလုပ်လုပ်ကြရမည်ဟုဆိုသူများသည် ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ထိုက်သူများဖြစ်ကြသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ၌ ရည်မှန်းချက်အတွက် ရရှိမည့်အကျိုးကျေးဇူးများ (Benefits) နှင့် စွန့်စားမှု (Risks) တို့ကို ချိန်ဆတတ်သူများဖြစ်၍ အောင်မြင်မှုအတွက် အလားအလာကောင်းသူများ ဖြစ်ကြ ပါသည်။ သို့ရာတွင်၎င်းတို့၏ တွက်ချက်မှုများမှာ ရေတိုရည်မှန်းချက် တစ်ခုချင်းစီအတွက်သာဖြစ်ကြပေ လိမ့်မည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွက် အနာဂတ်ကာလတွင် ကြုံတွေ့ရမည့် အနမတဂ္ဂစိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရမည့် အဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်သည် လွယ်ကူသောတွက်ချက်မှုကလေး တစ်ခု ကောင်း၊ နှစ်ခုကောင်း ပိုင်ဆိုင်ထားရုံမျှဖြင့် ကျော်လွှားနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ သက်ဆိုင်သော အချက် အလက်များကို နည်းလမ်းတကျဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် စွန့်စားမှုကို လျော့ပါးသွားရန်နှင့် စွန့်စားသလောက် အကျိုးကျေးဇူးရင်းစားပြန်ရစေရန်တို့အတွက် အထောက်အကူ ပေးသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သော စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းအတတ်ပညာကို ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက် ထားမှသာလျှင် အဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ဖြစ်ထိုက်ပေသည်။

စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲသော အတတ်ပညာသည် ခေါင်းဆောင်များအတွက် အကောင်းဆုံးရွေးချယ်ရန် နည်းလမ်း (Optimum Course of Action) ကိုဖော်ထုတ်ပေးပါသည်။ ထို့ကြောင့်စွန့်စားမှု စီမံခန့်ခွဲ သောအလုပ်ကို အခြေအနေသုံးသပ်ရာတွင်သာမက စီမံချက်ရေးဆွဲချိန်၊ ပြင်ဆင်ချိန်နှင့် လုပ်ဆောင်ချိန် အားလုံးတို့တွင် ပေါင်းစပ်ပါဝင်စေရပါမည်။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းကို လုပ်ငန်းအဆင့်အားလုံးတွင် လက်တွေ့အသုံးချရန် ခေါင်းဆောင်များက တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ကြရမည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအား ခြိမ်းခြောက်နေမှုအားလုံးကို စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း အတတ်ပညာဖြင့်သာ စနစ်တကျ လျော့ပါးသက်သာ မှု ရစေနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြီးများသည် ရှုပ်ထွေးခြင်း၊ ရုတ်တရက်ပြင်းထန်ခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်များခြင်း တို့နှင့်ရောပြွမ်းနေလေ့ရှိသဖြင့် သဘာဝအားဖြင့် စွန့်စားမှုကို လက်ခံထားကြရပါသည်။ တစ်ဖန်စီမံကိန်း လုပ်ငန်းများတွင် စွန့်စားမှုသည် အောင်မြင်မှု၊ အမြတ်အစွန်းရရှိမှုနှင့်ဆက်စပ်နေ၍ ခေါင်းဆောင်များ သည် ရလာမည့်အကျိုးကျေးဇူးနှင့် စွန့်စားမှုကို တွက်ဆကြရပါသည်။ ရည်မှန်းချက်အောင်မြင်ရေး အတွက် လိုအပ်ချက်နှင့်စွန့်စားရမည့်အချက်များကို ချိန်ဆကြရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ခေါင်းဆောင်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တိုင်း၌ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း အတတ်ပညာကို မလွဲမသွေ အရေးတကြီး ပေါင်းစပ်ပါဝင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း အခြေခံသဘောတရား

စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း အတတ်ပညာသည် ခေါင်းဆောင်များ၏ အခြေအနေသုံးသပ်ချက် သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် (Decision Making Process) ကို အစားထိုးခြင်း မဟုတ်သလို နေရာတကာစွန့်စားမှုဒီဂရီကိုသုညသို့ရောက်အောင် လျှော့ချနိုင်ခြင်းလည်းမရှိပါ။ ထို့အပြင် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ နည်းဗျူဟာနှင့် နည်းပညာများ၊ ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်မှုများကို ပစ်ပယ်ခြင်း၊ အခြေခံစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ကျင့်ဝတ်များကိုချိုးဖောက်ရန် အားပေးခြင်းလည်း ခွင့်မပြုပါ။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း အခြေခံသဘောတရားများတွင် အချက်လေးချက် ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ

- (က) **မလိုလားအပ်သော စွန့်စားမှုကို လက်မခံရ။** မလိုလားအပ်သော စွန့်စားမှုဆိုသည်မှာ ရည်မှန်းချက်အောင်မြင်ရေးအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိသောဖြစ်ထွန်းမှုလည်းမရ၊ လူ့အသက်များ ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အခြားအရင်းအမြစ်များကိုသော်လည်းကောင်း၊ လိုအပ်သည်ထက် ပို၍ဆုံးရှုံးထိခိုက်မှုများဖြစ်စေမည့် စွန့်စားမှုများကို ဆိုလိုပါသည်။ ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် ယုတ္တိရှိသော ရွေးချယ်ခြင်းများဖြင့် ရည်မှန်းချက်/လိုလားချက်အားလုံးကို ပြည့်မီ ရမည့်အပြင် လူနှင့်အရင်းအမြစ်များ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်မှု အလားအလာကို အနိမ့်ဆုံး လက်ခံနိုင်မည့်အဆင့်သို့ လျှော့ချနိုင်ရပါမည်။ “မလိုလားအပ်သော စွန့်စားမှုကို လက်မခံရ” ဟူသော အငြင်းပွားစရာမရှိသည့်အဆိုတွင် အကြောင်းဆက် (Corollary) တစ်ခုရှိနေကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ယင်းမှာ “လိုအပ်သောစွန့်စားမှုကိုလက်ခံပါ” ဟူ၍ဖြစ်ပေသည်။
- (ခ) **စွန့်စားမှုအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဆီလျော်သောအဆင့်အလိုက် လုပ်သွားပါ။** လက်အောက်ဝန်ထမ်းများအား သူတို့အနေဖြင့် စွန့်စားမှုကို ဘယ်လောက်အထိ လက်ခံ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်၊ ဘယ်လောက်အတိုင်းအတာဖြစ်လာလျှင်အထက်ဌာနကိုတင်ပြပေး ရမည်ဆိုသည့်အချက်အားရှင်းရှင်းလင်းလင်းသဘောပေါက်နေအောင်ခေါင်းဆောင်များက အာမခံပေးထားကြရမည်။ ဆီလျော်သော အဆင့်အလိုက် စွန့်စားမှုအတွက် ဆုံးဖြတ် စေခြင်းသည်တာဝန်ယူမှုအခန်းကဏ္ဍကိုပေါ်လွင်ထင်ရှားစေသည်။ ဥပမာ- စည်းကမ်းနှင့် မညီညွတ်သောကျောင်းသားတစ်ဦးထုတ်ပယ်ခွင့်ကို အတန်းပိုင်ဆရာမကိုပေးထားမလား၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးကို ပေးထားမလား၊ ပညာရေးမှူးက သဲကွဲအောင်လုပ်ပေးထားရမည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးဝိုင်းတစ်ခုကို ဖြိုခွင်းတိုက်ခိုက်ရာတွင် လူနှင့်အရင်းအမြစ် မည်မျှအထိ အဆုံးရှုံးခံနိုင်မည်ဆိုသည့် အချက်ကို ရဲတပ်ဖွဲ့မှူးတို့အား တာဝန်ခံအရာရှိကြီးက ရှင်းလင်းပြောကြားထားရမည်။
- (ဂ) **အကျိုးကျေးဇူးသည် အကုန်အကျထက်သိသိသာသာအလေးသာလျှင် စွန့်စားမှုနှင့် လက်ခံပါ။** စွန့်စားမှုကို အကျိုးကျေးဇူး/အခွင့်အရေးကို ချိန်ဆရသောလုပ်ငန်းစဉ် သည် အမြင့်မားဆုံးအောင်မြင်မှုကို ရလိုသူများအတွက် များစွာအရေးကြီးပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ကိုယ်ပိုင်ခံစားမှု လုပ်ငန်းစဉ် (Subjective Process) ဖြစ်သည်ကို သတိပြုရမည်။ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ မဟုတ်ကြ၍ အလေးချိန်၊ ထုထည်၊ ကိန်းဂဏန်းများလို ကိုင်တွယ်၍မရပါ။ သို့ဖြစ်၍လည်း ချိန်ဆမှု မှာ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်နှင့် အခြားတစ်ယောက်ထပ်တူညီရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။

(ဃ) **စွန့်စားမှုကိုစီမံချက်ဖြင့်ကြိုတင်မျှော်မှန်းပြီးစီမံခန့်ခွဲပါ။** စွန့်စားမှုကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် အဖွဲ့အစည်းအဆင့်တိုင်း၏ စီမံချက်တိုင်းတွင် ပေါင်းစပ်ပါဝင်ရပါမည်။ ခေါင်းဆောင်တိုင်းသည် စီမံချက်ရေးဆွဲသော လုပ်ငန်းစဉ်တိုင်းတွင် စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းကို ထိထိရောက်ရောက်အသုံးပြုနိုင်ရမည်။ ထိုသို့ဖြစ်စေရန်အတွက် ၎င်းတို့ရရှိနိုင်မည့် အချိန်နှင့် အရင်းအမြစ်များကို ဤလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ကောင်းစွာမြှုပ်နှံနိုင်ရမည်။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရသော အချိန်နှင့် အရင်းအမြစ်များသည် တန်ဖိုးရှိသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြစ်ကြောင်း လုပ်ငန်းများပြီးဆုံး၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ရာ၌ တွေ့ရှိရပါလိမ့်မည်။

စွန့်စားမှု စီမံခန့်ခွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်

လုပ်ငန်းတစ်ခုအတွက် စီမံချက်ရေးဆွဲသည့်အပိုင်းနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် အပိုင်းများတွင် စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပေါင်းစပ်ပါဝင်အသုံးပြုရမည်ဟု ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဘယ်လိုပေါင်းစပ်စေမလဲဆိုသည့်အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

ရည်မှန်းချက်ကို မအောင်မြင်ဖြစ်စေမည့် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း (Identifying Threats) သည် စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ဆပွားအကျိုးသက်ရောက်စေသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်၏။ ဤအပိုင်းတွင် “ချို့” လိုက်လျှင်၊ “ဒီခြိမ်းခြောက်မှုကလေးတော့ မဖြစ်လောက်ပါဘူး” ဟု အလွယ်တွေးလိုက်လျှင် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံး ဇောက်တိဇောက်ထိုးဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။ ခြင်္ကိုက်သည့် ကိစ္စကလေးကိုပင် စွန့်စားမှုဟု တွက်နိုင်ကြောင်း ပြောထားပြီးဖြစ်၍ ဘာမျှလျော့တွက်စရာ မရှိတော့ပြီ။ ခြိမ်းခြောက်မှုများကို အမျိုးအစား သုံးမျိုးခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ - (၁)ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်မှုအဆင့်အတန်းကို ကျဆင်းစေခြင်း၊ (၂) လူပုဂ္ဂိုလ်သေကျစေနိုင်ခြင်း၊ (၃) ဝတ္ထုပစ္စည်းပျက်စီးဆုံးရှုံးစေနိုင်ခြင်းဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ ခြိမ်းခြောက်မှုဖော်ထုတ်ခြင်း အစိတ်အပိုင်းတွင် လုပ်ငန်းသုံးမျိုးရှိ၏။ လုပ်ငန်း (၁) ရည်မှန်းချက်အား ခွဲခြားစိတ်ဖြာခြင်း၊ လုပ်ငန်း (၂) ခြိမ်းခြောက်မှုများအား စာရင်းပြုစုခြင်း၊ လုပ်ငန်း (၃) အကြောင်းရင်းများအား စာရင်းပြုစုခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

လုပ်ငန်း (၁) သည် ရည်မှန်းချက်တာဝန်အား အပိုင်းလိုက် တစ်စချင်းဖြစ်သွားအောင် စိတ်ပိုင်းကြည့်ရန်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်း (၂) သည် အပိုင်းလိုက် တစ်ခုချင်း၊ တစ်ဆင့်ချင်းကို အာရုံစိုက်လေ့လာပြီး ခြိမ်းခြောက်မှုမှန်သမျှ စာရင်းပြုစုရန်ဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်း (၃) သည် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုချင်းနှင့် ယှဉ်တွဲ ဖြစ်ပေါ်နေသော အကြောင်းရင်းများကို ပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အချို့ခြိမ်းခြောက်မှုများတွင် အကြောင်းအရင်းများစွာရှိခဲ့သော် အခြေခံပင်မအကြောင်းရင်းများကိုသာ ဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ခြိမ်းခြောက်မှုများကိုအကဲဖြတ်ခြင်း (Assess Threats)။ ခြိမ်းခြောက်မှုများကိုအကဲဖြတ်ခြင်းသည် စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ ဒုတိယအဆင့်ဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်ရာတွင် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်နိုင်ချေရှိမှု (Probability) နှင့်ခြိမ်းခြောက်မှု၏ ဆိုးဝါးမှု (Severity) ဟူသောအချက်နှစ်ချက်ကို လေ့လာခြင်းဖြစ်၏။ ဖြစ်နိုင်ချေရှိမှုများခြင်း၊ နည်းခြင်း၊ ဆိုးရွားမှု ဒီဂရီပြင်းထန်ခြင်း / မပြင်းထန်ခြင်းတို့ကို ကြီးစဉ်ဆွဲ၍ အသေးစိတ်တွက်ချက်ရမည်။ ဤနှစ်ချက်ကို အလျားလိုက်နှင့် ဒေါင်လိုက်မျဉ်းအဖြစ် ဇယားဆွဲ၍ ပေါင်းစပ်လိုက်လျှင် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုချင်းစီအတွက် အကဲဖြတ်ချက်ကို ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ မည်သည့်ခြိမ်းခြောက်မှုသည် ရည်မှန်းချက်ကို အများဆုံးဒုက္ခပေးနိုင်၍ မည်သည့်ခြိမ်းခြောက်မှုသည်

အနည်းဆုံးထိခိုက်စေသည်ကို ကောက်ချက်ဆွဲရပါမည်။ ခေါင်းဆောင်များသည် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို အကဲဖြတ်ရာ၌ လမ်းချော်ပြီး ချောက်ကျသွားစေနိုင်သော အမှားအယွင်းများ ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ - (၁) အကောင်းမြင်လွန်းခြင်း၊ (၂) ကောက်ချက်ချလွဲမှားခြင်း၊ (၃) တုန်လှုပ်ချောက်ချားနေခြင်း၊ (၄) အလေး အပေါ့ပိုင်းခြားနိုင်စွမ်းမရှိခြင်း၊ (၅) အစွဲအလမ်းကြီးပြီး ဘက်လိုက်မိခြင်း၊ (၆) မတိကျခြင်း၊ (၇) လူသား အပြုအမူနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာများကို ရေတွက်မရခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းပေါ်ထွက်လာစေခြင်းနှင့် စွန့်စားမှုဆုံးဖြတ်ချက်ပြုလုပ်ခြင်း (Develop Controls and Make Risk Decisions)။ ခြိမ်းခြောက်မှုကိုအကဲဖြတ်ပြီးနောက် ခေါင်းဆောင်များသည် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုချင်းကို ပပျောက်သွားအောင် သို့မဟုတ် စွန့်စားမှုလျော့နည်းသွားအောင် ထိန်းချုပ်မှု နည်းလမ်းများကို ကြံဆဖြစ်ထွန်းစေရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုရောက်သော ထိန်းချုပ်မှုများအတွက် နမူနာ အချို့မှာ ကိုက်ညီစေခြင်း (Suitability)၊ ဖြစ်မြောက်နိုင်စွမ်းရှိစေခြင်း (Feasibility)၊ လက်ခံနိုင်စွမ်း ရှိစေခြင်း (Acceptability)၊ ရှင်းလင်းသေချာစေခြင်း (Explicitness)၊ အထောက်အကူပေးနိုင်မှု၊ လေ့ကျင့်မှု၊ ခေါင်းဆောင်မှုတစ်ဦးချင်းကျင့်ဝတ်လိုက်နာမှုစသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင်အင်ဂျင်နီယာ၊ နည်းပညာ ပိုင်း၊ အုပ်ချုပ်မှုအပိုင်း၊ ပညာရေးအပိုင်း၊ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းအပိုင်း၊ စစ်ဆင်ရေးထိန်းချုပ်မှု အပိုင်းများသည် လည်း စွန့်စားမှုကိုလက်ခံနိုင်သော အဆင့်ရောက်အောင် လျော့နည်းကျဆင်းစေနိုင်ပါသည်။

ခေါင်းဆောင်များသည် ခြိမ်းခြောက်မှုကို ထိန်းချုပ်သည့်နည်းလမ်းများအား ဖော်ထုတ်ပြဋ္ဌာန်း ပြီးနောက် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုချင်းစီအတွက် အကြွင်းအကျန်စွန့်စားမှု သို့မဟုတ် စွန့်ကြွင်း (Resident Risk) မည်မျှရှိကျန်ရှိသည်၊ ခြိမ်းခြောက်မှုအားလုံးအတွက် စွန့်ကြွင်းမည်မျှရှိသည်တို့ကို တွက်ဆရမည်။ နောက်ထပ်ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်း ဘယ်လောက်ထပ်ထည့်ရမလဲ၊ ထပ်ထည့်ပြီးသည့်အခါ စွန့်ကြွင်း ဘယ်လောက်ကျန်ဦးမလဲ စသည်ဖြင့် ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ထပ်တလဲလဲ လုပ်နေရမည်။

စွန့်ကြွင်းကို ထပ်လျော့မရနိုင်တော့သည့် အခြေအနေရောက်မှ ပြီးပြတ်ပေမည်။ အကယ်၍ တစ်ခုသောခြိမ်းခြောက်မှုသည် စွန့်ကြွင်းမြင့်မားနေသေးလျှင် ရည်မှန်းချက်တာဝန်တစ်ခုလုံးအတွက် စွန့်စားမှုသည် မြင့်မားနေဆဲပင်ရှိနေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်စွန့်ကြွင်းများကို ခြိမ်းခြောက်မှု အားလုံး အတွက် ပြိုင်တူလောက်နီးနီး လျော့ချနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်များသည် စွန့်စားမှုနှင့် ရည်မှန်းချက်တာဝန်မှရသည့် အကျိုးအမြတ်ကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ဆတတ်ရမည်။ ဈေးဝယ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါ သည်။ မိမိပေးရမည့်ဈေးနှုန်းကို တဖြည်းဖြည်းလျော့ချလာခြင်းဖြင့် လက်ခံနိုင်သည့် အခြေအနေရောက် သည့်အခါ စွန့်စားမှုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (Implement Controls)။ စွန့်စားမှုအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးသောအခါ သီးခြားထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အသင့်ဖြစ်ရ ပေမည်။ ဤအပိုင်းတွင်လုပ်ငန်းသုံးခုပါရှိသည်။ လုပ်ငန်း(၁)သည် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ရှင်းလင်းစွာ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။

ညွှန်ကြားချက်များသည်ရှင်းလင်းရမည်။ ဥပမာများ၊ ပုံကြမ်းများ၊ ကားချပ်များ၊ ထပ်ကူးပုံများနှင့် အခြားလုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ အထောက်အကူပစ္စည်းများ သုံးစွဲရမည်။ အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် လမ်းညွှန်မြေပုံ (Roadmap for Implementation) ကိုထုတ်ဖော်ကြေညာရမည်။ အပြီးသတ်တွင်ဖြစ်လာမည့် အခြေအနေကို ပုံပေါ်စေရမည်။ လုပ်ငန်း (၂) သည် တာဝန်ရှိမှုကို တိတိကျကျပြဋ္ဌာန်းပေးထားရမည်။ တာဝန်အရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်(ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများကို အတည်ပြုသူ) ဖြစ်ရမည်။

ထို့ကြောင့်လည်းအဆင့်အလိုက် တာဝန်ယူရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်က ဆီလျော်သောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ် ရန်လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်း(၃)သည် စွန့်စားမှုထိန်းချုပ်ခြင်းနည်းလမ်းများကို ကွပ်ကဲမှုဆင့်ဆင့် က အထောက်အပံ့ပြုပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက်

လိုအပ်သော လူနှင့်အရင်းအမြစ်များ ထောက်ပံ့ပေးပို့ခြင်း၊ အစကတည်းက ရေရှည်တာဝန်ထမ်းဆောင် နိုင်မှုအတွက် စီစဉ်ပေးခြင်း၊ ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများသည် သူ့နေရာနှင့်သူ့ အမှန်တကယ်ရောက်ရှိပြီး အလုပ်ဖြစ်သည်။ မဖြစ်သည်ကို ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းတင်ပြမှုမရှိခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Supervise and Review)။ လုပ်ငန်းတစ်ရပ်တွင် စွန့်စားမှုများကို ထိန်းချုပ်သည့် နည်းလမ်းများသည် မည်မျှထိရောက်မှုရှိသည်ကို ကွပ်ကဲမှုအဆင့်ဆင့်က အမြဲကြီးကြပ်ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ကြီးကြပ်နေစဉ် နောက်ထပ်စွန့်စားမှု စီမံခန့်ခွဲခြင်း ပြုလုပ်ပေး ရန် လိုအပ်ခဲ့သော် အပြောင်းအလဲများ ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။

လက်တွေ့မထိရောက်သော စွန့်စားမှုထိန်းချုပ်ရေးနည်းလမ်းများ တွေ့ရှိခဲ့သော် ပြုပြင်ပေးရမည်။ အသစ်ပေါ်လာသောခြိမ်းခြောက်မှုများရှိလာခဲ့လျှင်လည်း စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အသစ်တစ်ရပ် ကို ပြန်လည်စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ရည်မှန်းချက်တာဝန်များ ပြောင်းလဲခြင်း၊ လူနှင့် စက်ယန္တရား ပစ္စည်းများပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းအခြေအနေသစ်တစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်လာခြင်းများ တွေ့ခဲ့သော စွန့်စားမှုများနှင့် ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများကို ထပ်မံအကဲဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းရည်မှန်းချက် တာဝန်တစ်ခုပြီးတိုင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း သက်သက်သည် လုံလောက်မှုမရှိသဖြင့် ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းတင်ပြခြင်း (FEED BACK) စနစ်ကိုလည်း ချမှတ်ထားရမည်။ အကုန်အကျနှင့် အကျိုးအမြတ်သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထား ရမည်ဖြစ်ပြီးလုပ်ငန်းအကောင်အထည်မဖော်မီကကြိုတင်ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများအနက်မည်သည့်အချက် များ မှန်ကန်သည်၊ မည်သည့်အချက်များက အမှားအယွင်းများပါနေသည်၊ မည်သည့်အချက်များက လုံးဝလွဲမှားသည် စသည်ဖြင့် ပြုစုထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစနစ်သည် အနာဂတ်ကာလ စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ရင်ဆိုင်ရန်အတွက် အသင့်ဖြစ်စေပါသည်။

နိဂုံး

စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းအတတ်ပညာသည် လူသားတစ်ဦး၏ နိစ္စမှုအလုပ်များ အပါအဝင် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်အားလုံးတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ စွန့်စားမှုမရှိသောအလုပ်မရှိကြောင်း ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်၍ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းသဘောတရားကို အသုံးမချနိုင်သောနေရာဟူ၍လည်း မရှိနိုင်ပါ။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အခြေအနေသုံးသပ်ချက်တို့သည် တွဲ၍လုပ်ရမည့်အလုပ်များဖြစ်ကြပါသည်။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း အခြေခံသဘောတရားနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအရ သာမန်အားဖြင့် အချိန်ယူ၍ လုပ်ရမည့်အလုပ်ဖြစ်သော်လည်း အလေ့အကျင့်ရလာသည့်အခါ တော်ရုံ၊ သင့်ရုံလုပ်ငန်းငယ်များအတွက် စိတ်တွက်လုပ်ငန်းစဉ် (Mental Process) အဖြစ် အသုံးပြုသွားနိုင်ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။

စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် စွန့်စားမှုလုံးဝပြုလုပ်ရန်မလိုသော အခြေအနေသို့ရောက်အောင် တွန်းပို့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ထိုက်ထိုက်တန်တန်စွန့်စားသွားနိုင်ရန် နည်းလမ်းကောင်းများ ရေးဆွဲပေးထားခြင်း သာဖြစ်ကြောင်း လက်ခံနိုင်ကြမည်ထင်ပါသည်။ စွန့်လွှတ်စွန့်စားမှုသည် ကောက်ရိုးမီးကဲ့သို့ တစ်ပွဲထိုး လုပ်ရသည့်ကိစ္စမဟုတ်ပါ။ တစ်ကြိမ်စွန့်စားလိုက်ပြီးလျှင် ပြာပုံသာကျန်တော့မည့် အခြေအနေသို့ ရောက်သွားပါက နောက်တစ်ကြိမ်စွန့်စားရန်ကိစ္စမှာ စဉ်းစားစရာပင်မလိုတော့ပါ။ စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်း သဘောတရားသည် လောင်းကစားသမားများ လောင်းကြေးထပ်သကဲ့သို့ လူ့အသက်နှင့် အရင်းအမြစ် များကို မဆင်မခြင်အဆုံးရှုံးခံခြင်းကို ခွင့်မပြုပါ။ မလိုအပ်သော စွန့်စားမှုများကို လက်မခံရသော်လည်း လိုအပ်သောစွန့်စားမှုများကို ပြုလုပ်သွားရန် နှိုးဆော်ထားပါသည်။

အဆင့်တိုင်းအတွက် ဆီလျော်သောစွန့်စားမှုများကို ပြုလုပ်သွားရမည်ဖြစ်ပြီး အကျိုးကျေးဇူးသည် အကုန်အကျထက် သိသိသာသာအလေးသာအောင် အသေးစိတ်ကြိုတင်စီမံခန့်ခွဲခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် အတတ်ပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ အချိန်နှင့် အခြား အရင်းအမြစ်များစွာလိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ပြုလုပ်သောစွန့်စားမှုသည် တန်ဖိုးကြီးမားသော အကျိုးရလဒ်ကို ရနိုင်ခြေ မြင့်မားသောကြောင့် ခေါင်းဆောင်နှင့် အဖွဲ့ဝင်များ၏စိတ်ဓာတ်ကို အကောင်းဆုံး ထိန်းသိမ်းထား နိုင်ပါလိမ့်မည်။ အဆုံးအရှုံးအနည်းငယ်မျှဖြင့် အောင်ပွဲအလီလီရထားသောအဖွဲ့ဝင်များသည် အကြိမ်ကြိမ် စွန့်စားမှုများ ပြုလုပ်သွားရန်လည်း အားသန်နေပါလိမ့်မည်။